Thema 1

De Zaalwachters van Museum W

WOUW 5

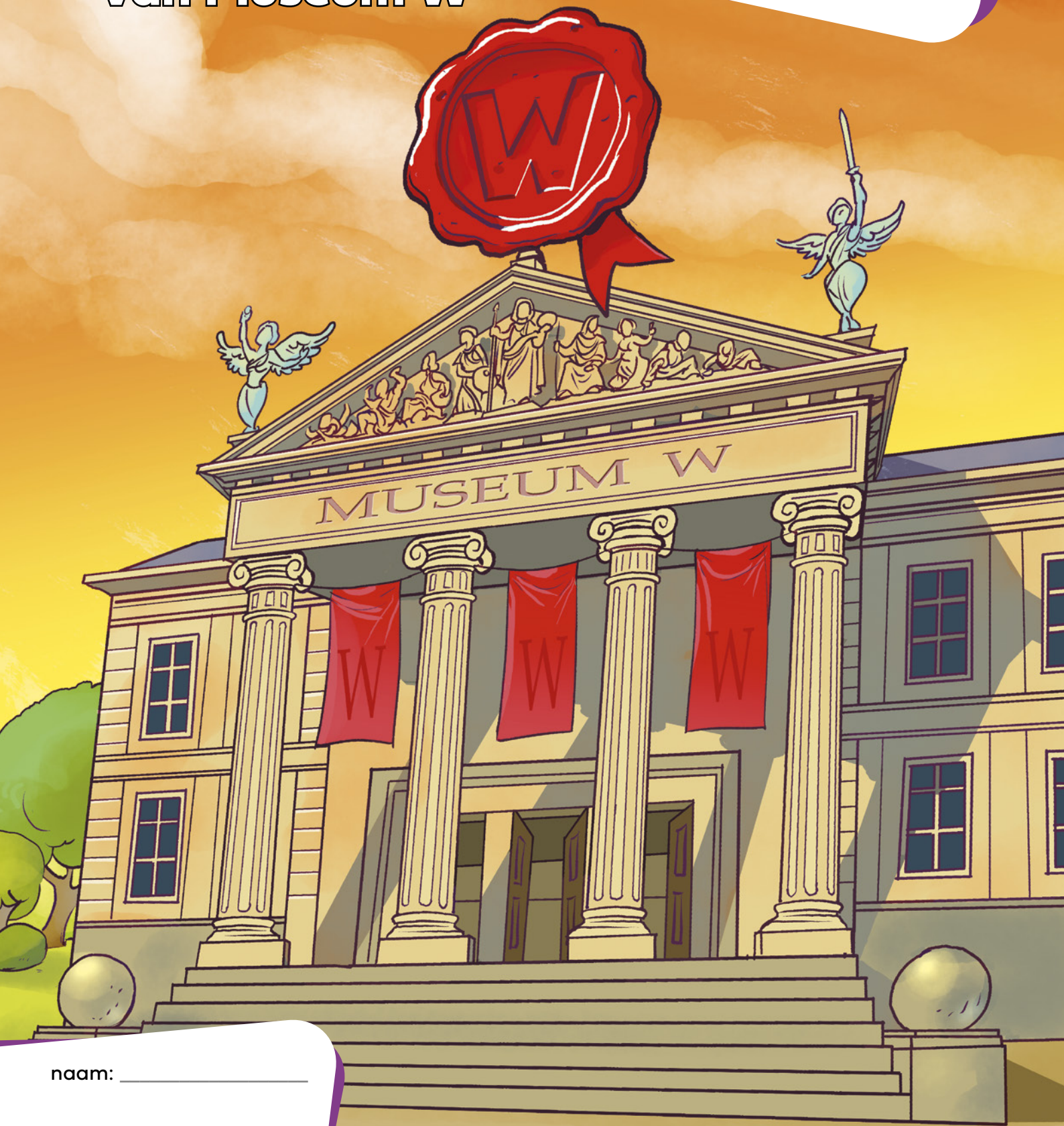

naam: _____

_____

klas: _____

die Keure

Les 1 De grote toelatingsproef!

Ons team

1 Vul aan.

Wij zijn team _____

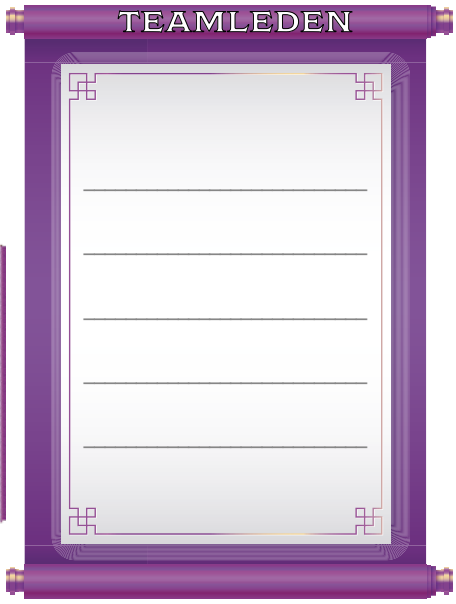

Oefenen op de eeuwenband

2 Dit weten we al. Markeer wat belangrijk is.

EEN EEUW DUURT 100 JAAR.
EEN EEUW BEGINT MET DE EERSTE DAG VAN HET JAAR 1
EN EINDIGT 100 JAREN LATER
OP DE LAATSTE DAG VAN HET JAAR EINDIGEND OP 00.
ZO BEGINT DE 9E EEUW DE EERSTE DAG IN 801 EN EINDIGT
OP DE LAATSTE DAG IN 900. ZO BEGON DE 21E EEUW
OP 1 JANUARI 2001 EN EINDIGT DIE OP 31 DECEMBER IN 2100.

TIP: ENKEL HET LAATSTE JAAR VAN EEN EEUW HEEFT
DEZELFDE TWEE EERSTE CIJFERS.
DE 18E EEUW EINDIGT MET HET JAAR 1800.
ALLE ANDERE JAREN BEGINNEN MET DE CIJFERS 17.

3 Vul aan. Gebruik de eeuwenband aan de klaswand om te controleren.

Van jaartal naar eeuw	Van eeuw naar jaartal
- 914 ligt in de [10] e eeuw. - 1914 ligt in de [20] e eeuw. - In 1301 begint de [14] e eeuw. - In 1700 eindigt de [17] e eeuw. - Ik ben geboren in [ ] Dat is in de [21e] eeuw. - Datum 31/12/1700 is de _laatste_ dag van de 17e eeuw. - Datum 1/1/1701 is de _eerste_ dag van de [18] e eeuw.	- De vijfde eeuw begint in het jaar [401]. - De zestiende eeuw begint in het jaar [1501]. - De negentiende eeuw eindigt in het jaar [1900]. - De derde eeuw eindigt in het jaar [300]. - Datum _1_ / _1_ / _901_ is de eerste dag van de tiende eeuw. - Datum _31_ / _12_ / _2000_ is de laatste dag van de twintigste eeuw.

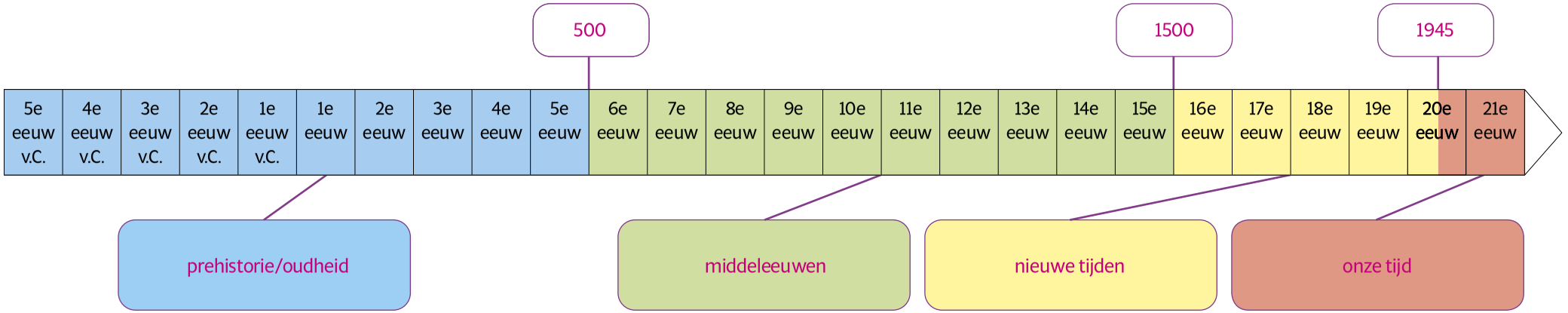

Van eeuwenband naar periodenband

4 **Vul aan in de juiste hokjes.**

- 1945, 500, 1500
- onze tijd, middeleeuwen, prehistorie/oudheid, nieuwe tijden

5 **Kleur de eeuwen in de passende kleur.**

Met deze eeuwen en jaartallen maken we van de eeuwenband nu een periodenband. De historische periodes helpen om het verleden te begrijpen. Op het einde van je opleiding tot zaalwachter van het Museum W kun je dat allemaal uitleggen!

Wat met C.?

C. staat voor Christus. Wij tellen met de christelijke jaartelling. We tellen dus het geboortejaar van Christus als het jaar 1. We weten dat niet zeker, we nemen dat aan. Er zijn culturen die een andere jaartelling gebruiken.

Opgepast, het jaar 0 bestaat dus niet!
Voor het jaar 1 tellen we omgekeerd. Je hebt dus ook een eerste eeuw voor Christus. Dat schrijven we meestal als '1e eeuw v. C.'
Als er niets bij staat, bedoelen we 'na Christus'.

Team _____

❍ wordt toegelaten
❍ wordt niet toegelaten

tot stap 1 in de opleiding tot zaalwachter van het Museum W.

Handtekening:

Les 2 Museum W: de selfiezaal

prehistorie/oudheid tot 500

Sporen zoeken

1 **Lees en markeer de woorden die je aan de prehistorie doen denken.**

Sporen vinden van het verre verleden is de job van een archeoloog. Vaak zitten die weggestopt onder de grond. De archeoloog graaft die dan zorgvuldig op. Zo krijgen we een idee van hoe mensen heel lang geleden leefden. Uit die verre tijd is immers zeer weinig bewaard gebleven.

2 **Verbind de zinnen met het juiste spoor.**

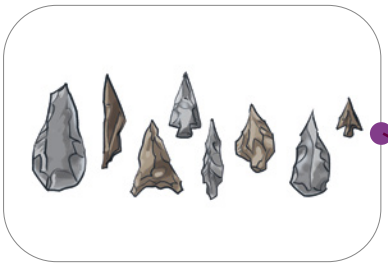

Claude Valette [CC BY-SA]

Claude Valette [CC BY-SA]

Wolf zit bij het kampvuur. Dat is lekker warm en houdt dieren op een afstand.

Wolf jaagt de duiven uit de struiken. Zijn zus probeert ze neer te schieten met pijl en boog.

In de grot is het warm schuilen in de winter. De stam van Wolf tekent figuren op de wand.

Van voedsel zoeken naar voedsel kweken

3 **Lees en markeer de woorden die je doen denken aan de oudheid.**

Noor leeft vele eeuwen later dan Wolf. Er is heel veel veranderd. Mensen hebben leren planten en dieren kweken. Daar worden ze steeds beter in. Zo kunnen ze ook langere tijd op eenzelfde plaats blijven wonen.

4 **Wat heeft met elkaar te maken? Verbind de kolom van Wolf met die van Noor.**

Wolf

De stam van Wolf trekt voortdurend rond op zoek naar voedsel.

Wolf woont samen met anderen in een stam.

In de stam van Wolf is iedereen bezig met het vinden van voedsel.

Noor

In het dorp van Noor wonen niet alleen boeren. Zo is haar eigen vader een smid. Hij maakt werktuigen, geen wapens. Dat mag niet.

De mama van Noor moet niet op zoek naar voedsel. Wat ze niet zelf kweekt, kan ze kopen of ruilen bij de boeren in het dorp.

Noor woont in een dorp of nederzetting. Dat wordt alsmaar groter. Er komen ook nieuwe mensen wonen.

Rijk en arm

Duna is de dochter van een boer. Zij leven op een boerderij. Die is van de heer van het kasteel. Ze moeten samen hard werken om rond te komen.
Arnoud is de zoon van de kasteelheer. Hij heeft een heel ander leven. Hij wordt opgeleid tot ridder, zoals zijn vader. Hij leert lezen en schrijven. Hij oefent met zijn wapens. Op jacht leert hij beter paardrijden.

5 **Bij welk leven past dit? Zet een D (Duna) of A (Arnoud) in het hokje.**

A

A

D

D

A

D

Ambachten in de middeleeuwse stad

In de stad verdienen veel mensen hun brood met een ambacht of stiel, een specifiek beroep. Straten hebben nog geen naam, huizen nog geen nummers. De ambachtslui hangen wel een bordje aan hun gevel dat toont wat er verkocht wordt. Vaak zaten dezelfde ambachtslui in eenzelfde straat. Nu nog zien we dat in sommige straatnamen.

6 **In welke stad vind je een … straat?**
Zoek op internet en vul aan met een stad.

Ambacht + straat		In welke stad?
bv.	**Huidevettersstraat** Een huidevetter maakt dierenhuid tot leer.	Antwerpen, Mechelen, Tienen, Brussel …
	Kuipersstraat Een kuiper maakt tonnen, zoals de vader van Jacob.	Brugge, Antwerpen, Schoten, Hofstade …
	Voldersstraat Een volder bewerkt het wollen weefsel. Zo wordt het vaster en waterdicht.	Gent, Brussel, Oostkamp, Mechelen …
	Beenhouwersstraat De beenhouwer slacht dieren en versnijdt het vlees. Hij doet dat midden in de straat.	Brussel, Brugge, Willebroek, Antwerpen …

Oorzaak en gevolg

De nieuwe tijden maken Jan niet gelukkig. De kloof tussen arm en rijk is nog altijd zeer groot. Jan heeft pech gehad. Hij is in een arm gezin geboren. Hij kan daar niet aan ontsnappen.

7 **Verbind van stip naar stip wat bij elkaar hoort.**

oorzaak **omdat ...**

De lonen in de fabriek van Jan zijn zeer laag.

Kinderen werken mee in de fabriek van Jan van 's morgens tot 's avonds, zes dagen in de week.

De omstandigheden in de fabriek van Jan zijn hard. Jan heeft weinig te eten. In zijn arbeidershuisje is het krap en ongezond.

Nu. Wereldwijd willen mensen goedkope kledij.

gevolg **daarom ...**

Mensen leven niet lang. Ze worden amper 50 jaar oud. Veel kinderen sterven zeer jong.

Nu. Dit meisje werkt in een textielfabriek in India.

Kinderen kunnen enkel op zondag enkele uurtjes naar school. Velen leren nooit echt lezen, schrijven en rekenen.

Iedereen in het gezin moet mee werken in de fabriek om te overleven. Dat moet ook veel uren per dag, zes dagen per week.

Check met je eigen leven

Louise heeft meer geluk dan Jan. Ze is de dochter van rijke ouders. Haar leven lijkt een beetje op het leven van een kind nu.

8 **Kleur het bolletje als jullie dit nu ook nog doen.**

● Louise gaat met haar oom een dagje mee naar zee.

○ Louise krijgt thuis muziekles, samen met haar broer en zus.

● Louise mag op de foto in haar beste kleren.

○ Louise mag enkel spelen met andere rijke kinderen. Onder elkaar spreken ze Frans. Arme kinderen begrijpen dat niet.

Hoi, ik ben Lina. Ik ben zo oud als jullie, 10 jaar. Ik zit in het vijfde leerjaar. Ik heb een toffe juf. Jullie ook toch?

Op woensdagmiddag mag ik naar oma en opa. Zij stuurden nu al een berichtje van wat ze klaarmaken. Mijn opa kan goed koken. Hij zoekt zijn lekkere receptjes op het internet. Hij bestelt dan de ingrediënten online.

Wie was/is er 10 toen ...?

We zijn intussen meer dan 100 jaar later. Het verschil tussen rijk en arm is in ons land enkel maar kleiner geworden. We noemen dat leven in welvaart. Je ouders, maar vooral je grootouders hebben dat zien veranderen.

9 **Markeer: hoort dit bij de kindertijd van je grootouders, je ouders of jullie?**

grootouders - ouders - wij

Wij gaan ieder jaar met het vliegtuig op reis.

grootouders - ouders - wij

Joepie! We verhuizen naar ons eigen huis!

grootouders - ouders - wij

Zoveel keuze bij de groenten en het fruit in de supermarkt!

grootouders - ouders - wij

Samen met opa facetimen met mama.

grootouders - ouders - wij

In de krokusvakantie leer ik straks skiën!

grootouders - ouders - wij

Flink zijn op de klasfoto!

In een ander land, een ander leven

Wij leven in ons land. Dat kennen we goed. In films, op het internet, op tv zien we ook kinderen die in andere landen leven en daarom een ander leven leiden.

10 **Kruis aan in welk land deze kinderen leven.**

- [ ] China
- [x] Brazilië
- [ ] Zuid-Afrika
- [ ] VS

- [x] China
- [ ] Brazilië
- [ ] Zuid-Afrika
- [ ] VS

- [ ] China
- [ ] Brazilië
- [ ] Zuid-Afrika
- [x] VS

- [ ] China
- [ ] Brazilië
- [x] Zuid-Afrika
- [ ] VS

De selfiezaal: de eerste zaalwachtersproef

11 **Omkring wat juist is.**

Fionashek22 [CC BY-SA 4.0]

In het Amazonewoud leven nu nog mensen samen in stammen, in en heel dicht bij de natuur. Met welke historische periode kun je hun levenswijze best linken?

a middeleeuwen
(b) prehistorie
c nieuwe tijden

Veel kinderen in de wereld kunnen nu nog niet naar school maar moeten werken. Bij ons is er gelukkig leerplicht: kinderen moeten dan naar school. Sinds het einde van welke periode is dat zo?

a middeleeuwen
(b) nieuwe tijden
c prehistorie/oudheid

Dit is het belfort van Brugge. In deze toren zit de schatkamer van de stad. In welke periode bouwen de Bruggeling hun toren?

a nieuwe tijden
b onze tijd
(c) middeleeuwen

Het is mooi weer. Iedereen wil naar zee in zijn vrije tijd. In welke periode krijgt iedereen voor het eerst vrije tijd?

a onze tijd
(b) nieuwe tijden
c middeleeuwen

In de oudheid is er een rijk uit het zuiden hier de baas. Cijfers en woorden uit hun taal, het Latijn, hebben we overgenomen. Wie is dat volk?

(a) de Romeinen
b de Grieken
c de Vikingen

Team _____

❍ wordt toegelaten
❍ wordt niet toegelaten
tot stap 2 in de opleiding tot zaalwachter van het Museum W.

Handtekening:

_____

Les 3 Museum W: de zaal van onderweg

prehistorie/oudheid tot 500

Een mondje Latijn onderweg is handig

De taal van de Romeinen is het Latijn. In ons Nederlands zijn veel woorden afgeleid uit die taal.

1 **Negen Latijnse woorden. Zet hun nummer bij de juiste foto.**

(1) castellum (2) circulus (3) supportare (4) spectaculum (5) exit (6) campus (7) aquarium (8) museum (9) universitas

3

4

7

9

1

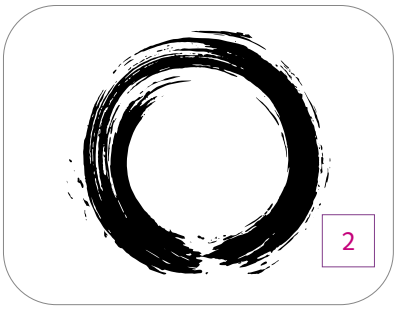
2

6

8

5

Filmplaatjes kijken

2 Hier staan affiches van films over het verleden. Kleur het bolletje in als de films zich afspelen in de middeleeuwen.

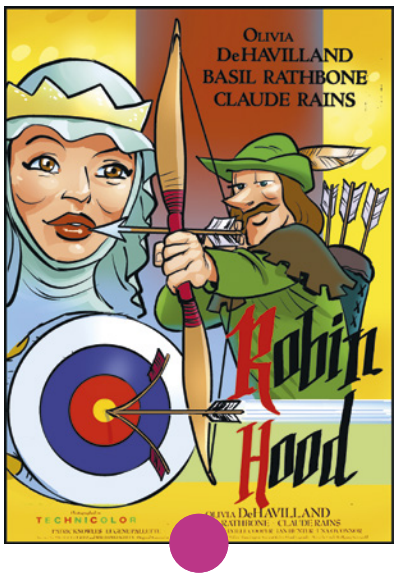

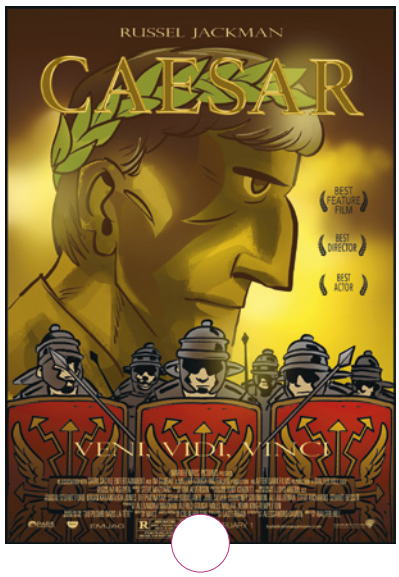

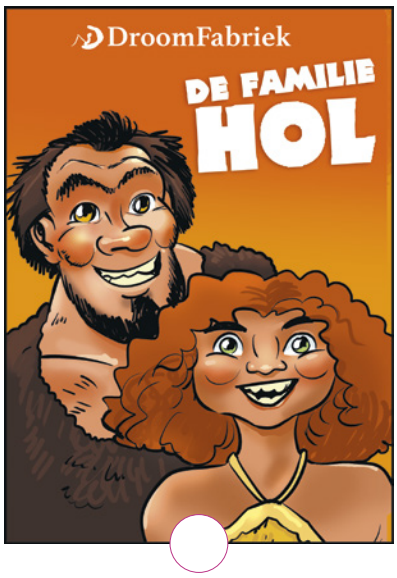

Wat een vuile boel!

India

Brazilië

We kunnen ons niet meer voorstellen hoe vuil het moet zijn geweest in de middeleeuwse stad. Kippen, varkens, honden lopen rond. Ze scharrelen rond in het afval. De beenhouwer slacht een varken midden op straat. Mensen hebben geen toilet en doen het dan maar op straat.
Dan denk je, gelukkig waren dat de middeleeuwen. Helaas is dat niet zo. Elders in de wereld leven veel kinderen nog steeds in net dezelfde omstandigheden.

3 **Wat voel je? Wat denk je? Schrijf het op in enkele woorden of teken het met een** **.**

Onderweg met de schilder

4 Schik de schilderijen op de eeuwenband. Vul hun nummers op de juiste plaats aan.

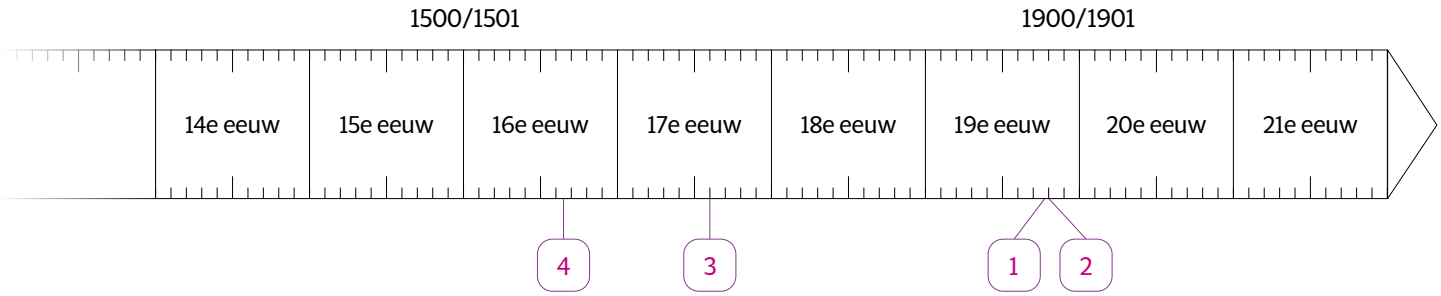

1 Claude Monet, 1877

2 Henri Permeke, 1880

3 Johannes Vermeer, 1660

4 Pieter Bruegel, 1565

De eerste trein in ons land, wat een verhaal!

5 **Lees en markeer de woorden die je doen denken aan de nieuwe tijden. Bedenk een vraag hierover voor de andere teams.**

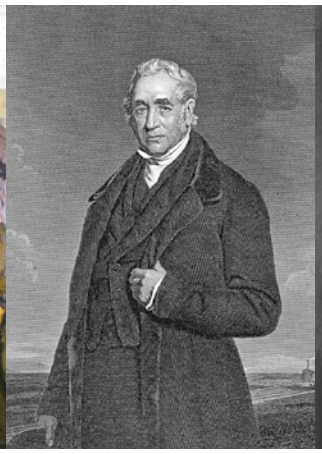

George Stephenson

Leopold I

Wat een verhaal! Op 5 mei 1835 staan drie locomotieven op stoom klaar voor een rit van 22 kilometer. De uitvinder van de stoomlocomotief, de Engelsman George Stephenson, is er ook bij. Het is immers de eerste rit van zijn uitvinding buiten zijn eigen land, Groot-Brittannië.

Leopold I, de eerste koning van België, is een grote fan van de trein. Ons land is dan pas onafhankelijk (1830). Leopold denkt dat de nieuwe uitvinding ons land zal helpen om zich te ontwikkelen.

Paul Hermans [CC BY-SA]

De locomotieven krijgen alle drie ook een naam.
Dit is de Olifant, de twee anderen heten de Stephenson en de Pijl. Pijlsnel zijn ze niet echt. De snelste heeft 45 minuten nodig om de 22 kilometer af te leggen. Een hogesnelheidstrein heeft daar nu minder dan 5 minuten voor nodig.

Onze vraag

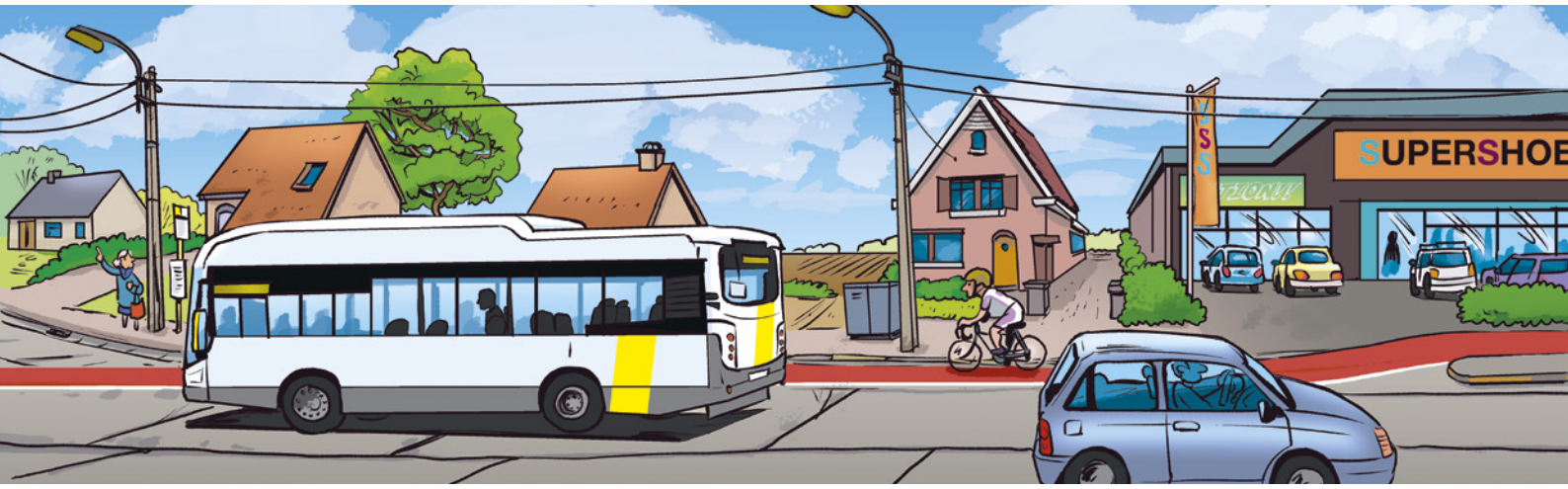

Onderweg

6 Kruis aan. Welk vervoermiddel heb jij al gebruikt?

Mensen onderweg, de wereld rond

7 **Kruis aan als je zelf al zoiets hebt gezien of meegemaakt.**

Oeganda, Afrika

India, Azië

New York, Noord-Amerika

Jordanië, Azië

Tokio, Azië

Oostenrijk, Europa

De zaal van onderweg: de tweede zaalwachtersproef

8 **Kijk wie ik ben tegengekomen. In welke periode ben ik onderweg? Omkring telkens de letter.**

a middeleeuwen
(b) oudheid
c nieuwe tijden

a middeleeuwen
(b) nieuwe tijden
c prehistorie/oudheid

a nieuwe tijden
(b) prehistorie
c middeleeuwen

(a) onze tijd
b nieuwe tijden
c middeleeuwen

(a) middeleeuwen
b onze tijden
c prehistorie/oudheid

Team _____

❍ wordt toegelaten
❍ wordt niet toegelaten
tot stap 3 in de opleiding tot
zaalwachter van het Museum W.

Handtekening:

_____

Les 4 Museum W: de zaal van gevonden

prehistorie/oudheid tot 500

Prehistorische humor

1 Bedenk en teken jullie eigen cartoon. Denk aan de vondst van het wiel, het vuur, het ijzer, het schrift ...

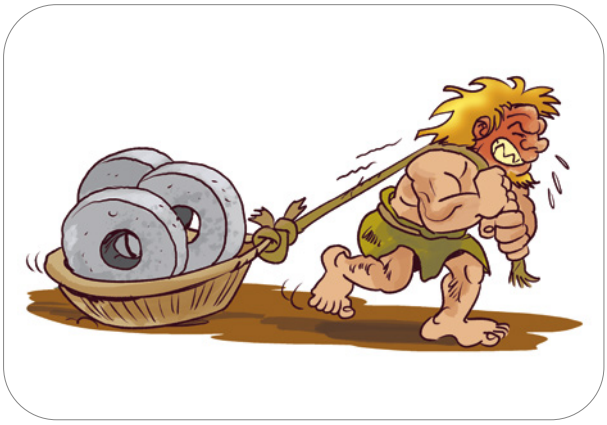

Oorzaak en gevolg

2 **Markeer. Verbind van stip naar stip wat bij elkaar hoort.**

oorzaak (omdat …)	gevolg (daardoor …)
De uitvinding van het kompas	Boeken maken wordt makkelijker. Daardoor worden ze minder duur. Daardoor kunnen veel meer mensen een boek lezen.
De uitvinding van de drukpers	Oorlog voeren wordt anders. De middeleeuwse burcht biedt geen bescherming meer.
De uitvinding van de windmolen	Ontdekkingsreizigers durven over de oceanen te varen. Daardoor ontdekken ze ‘nieuwe werelden’. Zo brengen ze nieuwe producten naar onze streken.
De uitvinding van het buskruit	Graan malen gaat makkelijker en vlugger. Daardoor heeft de boer tijd vrij om andere klussen te doen.

Dingen veranderen. We noemen dat evolutie.

3 **Nummer van begin (1) tot nu (4).**

auto

2

De Model T van Ford is de eerste auto, gemaakt op de lopende band. Zo wordt hij betaalbaar.

Matti Blume [CC BY-SA 4.0]

4

Mercedes Benz verkoopt zijn eerste elektrische auto.

1

De Duitser Benz bouwt het eerste zelfrijdende voertuig, de auto-mobiel.

3

De auto heeft de wereld veroverd. We gaan niet meer vooruit en vervuilen de lucht.

kunststof

4

Wetenschappers ontwikkelen plastic die de natuur kan afbreken.

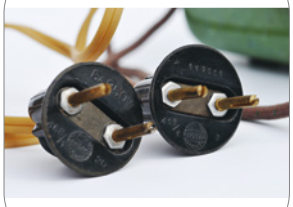

1

Met het bakeliet van de Belg Leo Baekeland worden allerlei nieuwe producten gemaakt.

2

Nieuwe kunststoffen geven nieuwe producten.

3

Plastic wordt gebruikt als verpakking. Het wordt overal in de wereld een afvalprobleem.

fiets

2

Met de hoge Bi kun je door te trappen snel fietsen.

4

Een elektrische fiets helpt de fietser om een hoge snelheid te halen.

1

Karl Drais toont zijn uitvinding, de loopfiets.

3

De Britse fietsenmaker Raleigh maakt een fiets met een motortje op het voorwiel.

Kun je het missen?

4 Geef op een score op een schaal van 1 tot 4.
1 = kan ik wel missen 4 = kan ik helemaal niet missen

☐ smartphone

☐ games

☐ fiets

☐ web

☐ kunststof

☐ televisie

☐ auto

☐ elektriciteit

☐ vliegtuig

De zaal van gevonden: de derde zaalwachtersproef

5 **Kijk nu, dat is nieuw. In welke periode leef ik? Omkring telkens de letter.**

a middeleeuwen
(b) onze tijd
c nieuwe tijden

(a) middeleeuwen
b nieuwe tijden
c prehistorie/oudheid

a nieuwe tijden
(b) oudheid
c middeleeuwen

(a) onze tijd
b nieuwe tijden
c middeleeuwen

a middeleeuwen
b onze tijden
(c) nieuwe tijden

Team _____ ❍ is geslaagd ❍ is niet geslaagd en mogen zich vanaf heden zaalwachters van Museum W noemen.	Handtekening: _____

5e eeuw v.C.	4e eeuw v.C.	3e eeuw v.C.	2e eeuw v.C.	1e eeuw v.C.	1e eeuw	2e eeuw	3e eeuw	4e eeuw	5e eeuw	6e eeuw	7e eeuw	8e eeuw

6 Kleef de stickers bij de juiste periode en in de juiste zaal.

	prehistorie/oudheid tot ongeveer 500	middeleeuwen van ongeveer 500 tot 1500
De selfiezaal		
De zaal van onderweg	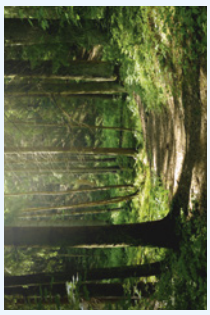 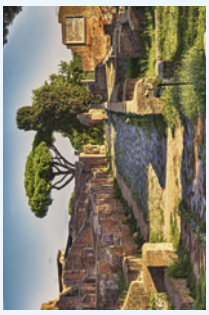	
De zaal van gevonden		
In woorden	Mensen maken afspraken om samen te overleven. Ze moeten voedsel vinden en zich beschermen tegen allerlei gevaren. Ze vinden oplossingen die hun leven makkelijker maken. Dat lukt almaar beter.	De kasteelheren heersen over onze streken. Gewone mensen werken in dienst van hen. Ze hebben een arm leven. De stad wordt belangrijk. Wie daar kan wonen, krijgt meer kansen.

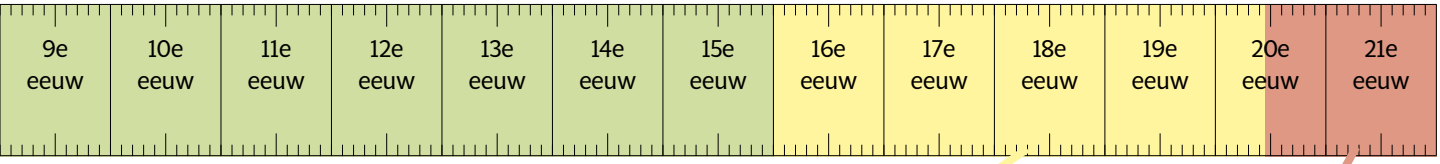

nieuwe tijden van ongeveer 1500 tot 1945	onze tijd vanaf ongeveer 1945
	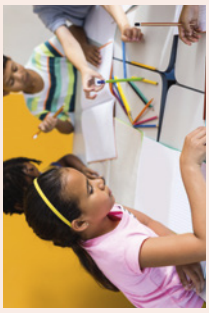
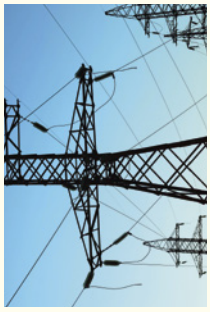	
Uitvindingen volgen elkaar nu snel op. Veel mensen werken in fabrieken maar worden uitgebuit. Ook kinderen werken mee. In het begin van de 20e eeuw wordt dit vlug beter.	Het leven van de meeste mensen wordt nu snel veel beter. We wonen in een welvarend land. Dat is wel voor veel mensen op de wereld nog niet zo. Ook planeet aarde voelt zich niet zo lekker meer. Dat moeten we dringend oplossen.

Studiewijzer

Lees, markeer en kruis aan.	OK. Dit ken ik. Dit begrijp ik.
1 Ik ken deze begrippen en kan ze verklaren/aanwijzen: museum, archeoloog, nederzetting, stam, burcht, kasteelheer, ambacht, kinderarbeid, welvaart, leerplicht, vrije tijd, belfort, Latijn, stoommachine, kompas, buskruit, drukpers, windmolen, buskruit, kunststof, elektriciteit, internet, wereldwijde web, smartphone, satelliet. *Tip: zoek waar je de woorden vindt in je werkboek of museumgids. Ga na of je ze begrijpt en bij welke periode het hoort. Leg ze uit aan je ma, je pa ...*	❑
2 Ik ken de historische periodes en weet wanneer ze ongeveer beginnen en/of eindigen. *Tip: herbekijk les 1 in het werkboek. Zet de namen op kaartjes en oefen: de naam aan de ene kant, de jaartallen aan de andere.*	❑
3 Ik kan bij de eeuwenband zeggen: - in welke eeuw een jaartal valt; - met welk jaartal een eeuw begint en eindigt. *Tip: herbekijk les 1 in je werkboek. Oefen met verschillende jaartallen en eeuwen. Vraag er aan je ma, je pa ... Zeg of schrijf ze op.*	❑
4 Ik kan zaken van vroeger en nu in de juiste periode plaatsen. *Tip: kijk per periode per museumzaal tegelijk in je museumgids, je werkboek en op de minisites. Vertel erover aan je ma, je pa ... Stel er zelf vragen over. Denk aan andere zaken die erop lijken.*	❑
5 Ik kan van zaken van vroeger en nu zeggen wat er eerst was en hoe het veranderde (evolutie). *Tip: spring in je museumgids en werkboek van periode naar periode. Zo zie je alles veranderen. Bekijk dan in je museumgids pagina 16 en in je werkboek pagina 26 en 27. Je mag straks je bronnen gebruiken.*	❑
6 Ik kan uitleggen waarom het vroeger was zoals het was. Of ik kan beoordelen of de uitleg die ik krijg, wel klopt. *Tip: bij deze vraag mag je straks je bronnen gebruiken. Zorg dat je alle uitleg in je museumgids en werkboek goed begrijpt.*	❑
7 Ik kan uitleggen wat het verband van oorzaak (omdat ...) en gevolg (daarom ...) is tussen twee zaken van vroeger en nu. *Tip: bij deze vraag mag je straks je bronnen gebruiken. Zorg dat je alle uitleg in je museumgids en werkboek goed begrijpt. Kijk zeker naar pagina 5, 8 en 22 in je werkboek.*	❑

Wat ik moet **kennen**, moet ik eerst begrijpen en dan enkele keren opzeggen, opschrijven, tekenen ... tot ik het uit mijn hoofd ken. Dat wil zeggen dat ik het kan opschrijven, zeggen of uitleggen zonder hulp. Dat is zo voor **1** en **2**.

Wat ik moet **kunnen**, moet ik vooral begrijpen. Dat wil zeggen: stel dat juf of meester iets vraagt dat daarop lijkt, dan kan ik dat oplossen. Dat is zo voor **3 tot en met 7**.

Ik noteer wat ik nog niet begrijp en vraag het straks in de klas.

Illustrator Mario boon
Eerste druk 2020 **LO** 2019/105 **Bestelnummer** 60 1010 581
ISBN 978 90 4863 789 8 **KB** D/2020/0147/131 **NUR** 193
Verantwoordelijke uitgever die Keure, Kleine Pathoekeweg 3, 8000 Brugge, België
© Copyright die Keure, Brugge - RPR 0405 108 325
MIX Papier van verantwoorde herkomst FSC® C009115
9 789048 637898